

Ἀπὸ τὴν μίνησιν τῶν Ἰδεῶν

Ο ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ ΠΑΡΑΓΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΝ (1)

Τοῦ Καθηγητοῦ κ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ Ι. ΑΓΑΠΗΤΙΔΗ

Τὸ Τεχνικὸν Ἐπιμελητήριον τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ του, ὅπως, κατὰ τὴν ἐπιμόρφωσιν τῶν μελῶν του, παράσχη εἰς αὐτὰ γνώσεις καὶ ἐπὶ τῶν συγχρόνων κοινωνικοοικονομικῶν προβλημάτων, ὠργάνωσε τὸ Σεμινάριον τοῦτο. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διεξαγωγῆς αὐτοῦ, οἱ ὁμιληταὶ θὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὸν ἄνθρωπον ἀφ' ἑνὸς ὡς κύριον συντελεστήν τῆς ἀναπτύξεως καὶ ἀφ' ἑτέρου ὡς στόχον τῆς ἀναπτυξιακῆς προσπάθειας.

1. Ὁ ἄνθρωπος ὡς συντελεστής τῆς ἀναπτύξεως

Ποτὲ εἰς τὸ παρελθὸν δὲν κατέλαβεν ὁ ἄνθρωπος τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν κατέχει σήμερον εἰς τὴν παραγωγὴν καὶ εἰς τὴν οἰκονομίαν ἐν γένει. Εἶναι ἀληθές, βεβαίως, ὅτι καὶ εἰς τὸ παρελθὸν ἡ ἀνθρωπίνη ἐργασία ἐθεωρεῖτο πρωταρχικὸς συντελεστής τῆς παραγωγῆς. Ἄλλ' ἡ βαρύτης τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος εἶναι πολὺ μεγαλυτέρα εἰς τὴν σύγχρονον ἐποχὴν, ὅποτε ἐδέσποσε τὸ ποιοτικὸν στοιχεῖον τῆς ἐπικτήτου ἰκανότητος.

Ἡ μόρφωσις, καὶ δὴ ἡ ἀνωτέρα ἐπαγγελματικὴ, καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον ἰκανὸν ὄχι μόνον νὰ ἀξιοποιήσῃ προσηκόντως τὰ διαθέσιμα ἄψυχα μέσα τῆς παραγωγῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ διανοίξῃ νέους ὀρίζοντας εἰς τὴν οἰκονομίαν. Γενικώτερον, ἡ παιδεία συμβάλλει ὅσον οὐδεμία ἄλλη δραστηριότης εἰς τὴν ταχεῖαν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν. Δι' αὐτό, αἱ δαπάναι διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν θεωροῦνται ὅτι κατευθύνονται πρὸς τὴν ἱεραρχικῶς πρώτην ἐπένδυσιν, διὰ τὴν ὁποίαν διαθέτουν τὰ προηγμένα Κράτη ὅλον ἐν μεγαλυτέρα ποσοστᾷ ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ των εἰσοδήματος.

Αἱ οἰκονομικαὶ δραστηριότητες ἀναπτύσσονται μὲ βάσιν τὸ ποιοτικῶς κατάλληλον ἀνθρώπινον δυναμικόν, τὸ ὁποῖον ἤδη ἀποτελεῖ τὸν κύριον συντελεστήν ἑξέως τῶν βιομηχανιῶν, ἐξ ἀπόψεως τόπου ἐγκαταστάσεως. Χαρακτηριστικόν, μάλιστα, εἶναι ὅτι αἱ πλέον ἀπαιτητικαὶ εἰς ἀνθρώπινον κεφάλαιον βιομηχανία ἐγκαθίστανται περίξ τῶν Πανεπιστημιούπολεων, ὄχι μόνον διὰ τὴν ἀντλησιν τοῦ ἀπαραιτήτου ἐμπύχου ὑλικοῦ ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ ἐπωφεληθοῦν τῶν πο-

1. Περίληψις εἰσαγωγικῆς ὁμιλίας τοῦ καθηγητοῦ κ. Σωτηρίου Ἀγαπητιδῆ εἰς τὸ Σεμινάριον τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος μὲ θέμα «Ὁ ἀνθρώπινος παράγων εἰς τὴν ἀνάπτυξιν» (Φεβρουάριος - Μάρτιος 1973).

πρισμάτων τῶν ἐρευνῶν, αἱ ὁποῖαι διεξάγονται εἰς τὰ Ἐνώτατα Ἐκπαιδευτικά Ἰδρύματα.

Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος δὲν ἀρκεῖται εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀξιοποίησιν τῶν δεδομένων γνώσεων. Ἐπιδιώξει νὰ τὰς ἀναπτύξῃ διὰ μέσου τῆς ἐρεύνης, ἥτις προωθεῖ τὰς ἐπινοήσεις, ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν δὲ νὰ ἐπεκτείνῃ τὰ πλαίσια τῆς οἰκονομίας.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταφαίνεται, ὅτι ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος συμβάλλει εἰς τὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν ἀνάπτυξίν τῆς, ἀμέσως μὲν ὡς μορφωμένον στέλεχος τῶν κλάδων τῆς παραγωγῆς, ἐμμέσως δὲ ὡς ἐκπαιδευτὴς καὶ ὡς ἐρευνητής.

Πέραν ὅμως τῶν μορφῶν τούτων τῆς συμβολῆς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν, οὗτος συνεισφέρει εἰς αὐτὴν ὡς ἐπιχειρηματίας καὶ ὡς ὄργανωτής. Ἡ ἐπιχειρηματικότης ἀποτελεῖ ἀνθρωπίνην συμβολὴν ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος, καθόσον αὕτη ἀξιοποιεῖ τὰ δεδομένα κατὰ τρόπον ἀποτελεσματικόν, ἰδίως μάλιστα ὅταν ἐπικουρεῖται ἀπὸ καλῆν ὀργάνωσιν, τῆς ὁποίας ὁ ρόλος εἰς τὴν ἀνάπτυξιν εἶναι ἀποφασιστικός. Ἡ ἀποδοτικὴ ὀργάνωσις, ἐπίτευγμα καὶ αὐτὴ τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος, δὲν περιορίζεται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν μονάδων, ἀλλ' ἐκτείνεται καὶ εἰς τὰς σχέσεις τῶν μὲ τοὺς πάσης φύσεως συναλλασσομένους μὲ αὐτάς. Διὰ τοῦτο, τόσον αἱ ἀνθρώπιναι ὅσον καὶ αἱ δημόσιαι σχέσεις θεωροῦνται θεσμοὶ ἐπικουροῦντες τὸ ἔργον τῆς ἀναπτύξεως.

2. Ὁ ἄνθρωπος ὡς στόχος τῆς ἀναπτυξιακῆς προσπάθειας

Ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις δὲν ἀποτελεῖ αὐτοσκοπὸν. Εἶναι μέσον διὰ νὰ εὐδοθῇ ἡ ἀποστολὴ τοῦ συγχρόνου Κράτους, ἥτις εἶναι ἡ ἐξασφάλισις τῆς κοινωνικῆς εὐημερίας. Ἐπιδιώκεται, δηλαδή, ἡ Κοινωνικὴ Ἀνάπτυξις διὰ μέσου τῆς Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως.

Ἡ εὐημερία δὲν πρέπει νὰ συγγέεται μὲ τὴν εὐμάρειαν, ἥτις περιορίζεται εἰς τὰ ὑλικά μέσα τῆς ζωῆς. Ἡ εὐημερία ἔχει δύο πλευράς : ὑλικὴν καὶ πολιτιστικὴν. Ἡ ὑλικὴ συνίσταται εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν οἰκονομικῶν ὄρων τῆς ζωῆς, ἡ δὲ πολιτιστικὴ εἰς τὴν ἄνοδον τοῦ πνευματικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ἐπιπέδου, εἰς τὴν ἀνύψωσιν τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος. Οὕτω, διὰ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἀγόμεθα εἰς τὴν κοινωνικὴν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐμπερικλείεται καὶ ἡ πολιτιστικὴ ἀνάπτυξις.

Ἡ πολιτιστικὴ ἀνάπτυξις ἀναφέρεται εἰς τὰς ποιοτικὰς πλευράς τῆς ζωῆς, αἱ ὁποῖαι ἄλλοτε ἐξυπηρετοῦνται ἀπὸ τὰ ποσοτικὰ ἐπιτεύγματα τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἄλλοτε παρακαλύονται ἐξ αὐτῶν. Ἡ θετικὴ προσφορά τῆς οἰκονομικῆς εἰς τὴν πολιτιστικὴν ἀνάπτυξιν ἐκδηλοῦται διὰ τῆς δημιουργίας περιθωρίων πρὸς ἐπίδοσιν εἰς πνευματικὰς ἐνασχολήσεις. Ἡ ἀποθετικὴ ἐπίδρασις, ἐκδηλουμένη διὰ τῆς ὑποβαθμίσεως τῆς ποιότητος τῆς ζωῆς, ὡς συμβαίνει μὲ τὴν ρύπανσιν, δημιουργεῖ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἤδη ἀντιμετωπίζονται εἰς τὰς προηγμένας χώρας μὲ τὸ σύνθημα : προτιμότερα ἢ ἐλάττωσις τοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως ἀπὸ τὴν καταστροφὴν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

Ἡ κοινωνικὴ ἀνάπτυξις εἶναι συνοφασμένη μετὰ τὰ κοινωνικά δικαιώματα τὰ ὅποια κατοχυρώνονται μετὰ συνταγματικὰς διατάξεις. Τὸ νέον Ἑλληνικὸν Σύνταγμα περιέχει τοιαύτας διατάξεις. Τὸ νόημα τῶν κοινωνικῶν δικαιωμάτων εἶναι ὅτι ὑποχρεοῦται τὸ Κράτος εἰς παροχὰς ἐξυπηρετούσας τὰς εὐρύτερας μᾶζας τῆς κοινωνίας (παιδεία, υγεία, ἀσφάλισις, στέγασις κλπ.) καὶ συμβαλλούσας εἰς τὴν κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν καὶ εὐημερίαν.